

Наредба № 18

на БНБ

от 31 юли 2025 г.

за контрол върху качеството на евробанкнотите и евромонетите в наличнопаричното обращение

(Обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 68 от 19 август 2025 г., в сила от 1 януари 2026 г.)

Глава първа

Предмет

Чл. 1. (1) С тази наредба се осигурява прилагането на съответните актове на Европейския съюз, както и се определят на национално ниво условията и редът за:

1. възпроизвеждане на евробанкноти и евромонети;
2. замяна от БНБ на повредени истински евробанкноти;
3. замяна на негодни за обращение евромонети;
4. задържане, проверка и експертна оценка на евробанкноти и евромонети, които пораждаат съмнения, че са неистински или преправени, наричани по-нататък за краткост „фалшиви“;
5. отделяне на негодни за наличнопаричното обращение евробанкноти и евромонети;
6. използване на машини за сортиране и машини за самообслужване, общо наричани „машини“.

(2) С тази наредба се уреждат и условията и редът за:

1. замяна от банките на повредени истински евробанкноти;
2. задържане, проверка и експертна оценка на чуждестранни банкноти и монети, които пораждаат съмнения, че са фалшиви;
3. контрол за спазване на изискванията за банкнотите и монетите в наличнопаричното обращение на Закона за Българската народна банка, на тази наредба и на издадените указания по нейното прилагане.

Глава втора

Възпроизвеждане на евробанкноти и евромонети

Чл. 2. Възпроизвеждане на евробанкноти се извършва съгласно правилата, посочени в чл. 2 на Решение на Европейската централна банка от 19 април 2013 г. относно купюрите, спецификациите, възпроизвеждането, замяната и изтеглянето от обращение на евробанкноти (ЕЦБ/2013/10) (ОВ, L 118 от 30 април 2013 г.), наричано по нататък „Решение № 2013/10“.

Чл. 3. Възпроизвеждане на дизайн на евромонета (национален дизайн от лицевата страна или на общата обратна страна), включително производство и продажба на медали и символи с външен вид и/или технически свойства на монета, се извършват съгласно правилата, посочени в Регламент (ЕО) № 2182/2004 на Съвета от 6 декември 2004 г. относно медалите и символите, подобни на евромонети (ОВ, специално българско издание, глава 10, том 003, стр. 124 – 129, 2007 г.), наричан по-нататък „Регламент № 2182/2004“.

Глава трета

Замяна на повредени истински евробанкноти

Чл. 4. Българската народна банка извършва замяна на повредени истински евробанкноти в съответствие с чл. 3 – 5 от Решение № 2013/10.

Чл. 5. (1) Банките извършват непосредствена замяна на повредени истински евробанкноти без такса.

(2) Банките осигуряват възможност за извършване на непосредствена замяна по ал. 1 във всички свои клонове и офиси, в които извършват дейности и операции с банкноти и монети.

(3) Банките не могат да отказват на физически лица непосредствена замяна на повредени истински евробанкноти.

(4) Приетите от банка за замяна повредени истински евробанкноти се представят пред БНБ.

Чл. 6. При извършване на замяна на повредени истински евробанкноти представителят на банкнотите представя пред БНБ или банките декларация за произход на средства по реда на Закона за мерките срещу изпирането на пари или други приложими нормативни актове, когато такава се изисква от закона.

Чл. 7. (1) Предадените за отложена замяна повредени истински евробанкноти се заменят от БНБ в срок до 30 работни дни от датата на получаването им в БНБ.

(2) Преценката дали да бъде извършена замяна на повредени истински евробанкноти, представени за отложена замяна, се извършва от комисия на БНБ (Комисия за замяна на повредени банкноти) без присъствие на представителя.

(3) Преценката на комисията по ал. 2 е окончателна.

Чл. 8. (1) Повредените евробанкноти се представят за отложена замяна пред БНБ:

1. на гише на БНБ;

2. посредством пощенска пратка с обратна разписка или пратка по куриер.

(2) Когато банките не могат да извършат непосредствена замяна на повредени евробанкноти, те информират представителя за възможността

за предаване за отложена замяна на повредените евробанкноти пред БНБ и оказват съдействие за това.

Чл. 9. (1) При предявяване на повредени евробанкноти за отложена замяна при БНБ предявителят:

1. попълва заявление по образец (приложение № 1);
2. удостоверява обстоятелства съгласно чл. 3 от Решение № 2013/10;
3. представя нотариално заверено изрично пълномощно, когато повредените евробанкноти се предявяват от името на друго лице;
4. опакова евробанкнотите в отделен пакет (плик/кутия), защитаващ съдържанието му от физически и химически въздействия, и заедно с придружаващите документи по т. 1, 2 и 3 поставя евробанкнотите в общ пакет (плик/кутия).

(2) Когато повредените евробанкноти се предявяват от името и за сметка на:

1. предявителя, той вписва върху пакета трите си имена, постоянния си адрес и датата на предявяване;
2. друго лице, предявителят вписва върху пакета името и адреса на лицето, от чието име се извършва предявяването, и датата на предявяване.

Чл. 10. (1) При предявяване на повредени евробанкноти за отложена замяна на гише на БНБ служител/и на БНБ приемат пакета с повредените евробанкноти и издават разписка.

(2) При предявяване на повредени евробанкноти за отложена замяна чрез пощенска пратка с обратна разписка или по куриер служител/и на БНБ подписват съответната обратна разписка и не издават отделен документ за получената пратка.

Чл. 11. (1) При предявяване на повредени евробанкноти за отложена замяна посредством пощенска пратка или пратка по куриер пакетът се изпраща до БНБ на адрес: Касов център на БНБ, Комисия за замяна на повредени банкноти, м. Полигона, ул. „Михаил Тенев“ № 10, 1784 София.

(2) Всички пощенски и/или куриерски разходи по предявяване на пратката с повредени евробанкноти пред БНБ са за сметка на предявителя.

Чл. 12. (1) Комисията за замяна на повредени банкноти на БНБ преглежда съдържанието на постъпилния пакет с повредени евробанкноти, приети за отложена замяна, и прави преценка дали да бъдат заменени установените в пакета истински евробанкноти, определена при спазване на условията и съотношенията по чл. 3 от Решение № 2013/10.

(2) Комисията за замяна на повредени банкноти на БНБ изисква от предявителя на банкнотите да представи декларация за произход на средства по реда на Закона за мерките срещу изпирането на пари, когато такава се изисква от закона.

(3) Преценката дали да бъдат заменени евробанкнотите се вписва в протокол за отложена замяна на повредени евробанкноти. Екземпляр от протокола се изпраща на предявителя на евробанкнотите при поискване.

Чл. 13. Българската народна банка събира такса при отложена замяна на истински евробанкноти, които са повредени при активиране на средства против кражба в резултат на неправилното им използване, в съответствие с чл. 4 от Решение № 2013/10.

Чл. 14. (1) Когато предявител на повредени евробанкноти е посочил в заявлението банкова сметка, по която да бъде преведена сумата на заменените банкноти, разходите за извършване на превода са за сметка на предявителя.

(2) Когато разходите за извършване на превода са по-големи от стойността на заменените евробанкноти, стойността на заменените банкноти се изплаща на каса на БНБ в София, за което БНБ уведомява предявителя на евробанкнотите.

Чл. 15. (1) При отложена замяна на повредени евробанкноти стойността на заменените от БНБ евробанкноти, в случай че се дължи такава, намалена с дължимите такси и разходи на БНБ, се изплаща в полза на предявителя им:

1. по посочената от предявителя в заявлението банкова сметка;
2. на каса на БНБ;
3. на каса на БНБ, ако те са предявени по реда на чл. 8, ал. 2, но предявителят не е посочил изрично начина за получаване на сумата;
4. чрез пощенски паричен превод, като всички разходи са за сметка на предявителя.

(2) Непотърсените в срок от 5 години суми по ал. 1, т. 2, 3 и 4 се отнасят в приход на БНБ. Срокът започва да тече считано от датата на протокола за отложена замяна на повредени евробанкноти по чл. 12, ал. 3.

Глава четвърта

Замяна на негодни за обращение евромонети

Чл. 16. (1) Българската народна банка възстановява стойността или извършва замяна на негодни за обращение евромонети при условията на глава III от Регламент (ЕС) № 1210/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2010 г. относно установяване на истинността на евромонетите и обработката на негодни за употреба евромонети (ОВ, L 339 от 22 декември 2010 г.), наричан по-нататък „Регламент № 1210/10“.

(2) При извършване на замяна или възстановяване на стойността на негодни за обращение евромонети предявителят на евромонетите представя пред БНБ декларация за произход на средства по реда на Закона за мерките срещу изпирането на пари или други приложими нормативни актове, когато такава се изисква от закона.

*Глава пета***Задържане и извършване на експертна оценка на
евробанкноти и евромонети, които пораждат
съмнения, че са фалшиви**

Чл. 17. (1) В съответствие с чл. 6, пар. 1 от Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета от 28 юни 2001 г. за определяне на необходимите мерки за защита на еврото срещу фалшифициране (ОВ, специално българско издание, глава 19, том 003, стр. 169 – 173), наричан накратко „Регламент № 1338/2001“, банкните, доставчиците на платежни услуги, издателите на електронни пари, обменните бюра, доставчиците на услуги, стопанските субекти, които участват в обработването и публичното разпространение на евробанкноти и евромонети, както и всички държавни органи и органи на местно самоуправление и местна администрация са длъжни да предават на БНБ като национален център за анализ в Република България съгласно чл. 4 – 5 от Регламент № 1338/2001 за извършване на експертна оценка задържаните от тях евробанкноти и евромонети, които пораждат съмнения, че са фалшиви.

(2) В съответствие с чл. 5 от Решение на Европейската централна банка от 16 септември 2010 г. относно проверките за истинност и годност и за връщането в обращение на евробанкноти (ЕЦБ/2010/14) (ОВ, L 267 от 9 октомври 2010 г.), наричано по нататък „Решение № 2010/14“, субектите по ал. 1 предават незабавно и не по-късно от 20 работни дни на БНБ за извършване на експертна оценка задържаните от тях евробанкноти/евромонети, които не са идентифицирани като истински.

Чл. 18. (1) За изпълнение на задълженията по чл. 17 се съставя протокол за задържане на банкноти/монети, които пораждат съмнения, че са фалшиви, по образец (приложение № 2), съставен най-малко в два еднообразни екземпляра. Единият от екземплярите се предоставя на представителя, а другият придружава евробанкнотите/евромонетите при изпращането им в БНБ.

(2) Данните, позволяващи идентифициране на представителя на евробанкноти/евромонети, които пораждат съмнения, че са фалшиви, се пазят за срок не по-малко от 10 години.

Чл. 19. (1) Задържаните по реда на чл. 18 евробанкноти/евромонети се опаковат в плик (пакет/кутия) и заедно с екземпляр от протокола за задържане се предават в БНБ незабавно и не по-късно от 20 работни дни.

(2) Предаването по ал. 1 се извършва на гише, посредством пощенска пратка с обратна разписка или пратка по куриер, изпратена до БНБ на адрес: Касов център на БНБ, отдел „Национален център за анализ“ (НЦА), м. Полигона, ул. „Михаил Тенев“ № 10, 1784 София. Всички пощенски и/или куриерски разходи по предаване на пратката са за сметка на представителя.

Чл. 20. Органите на досъдебното производство и съдилищата предават на БНБ фалшиви евробанкноти/евромонети по реда на чл. 19.

Чл. 21. Българската народна банка по определен от нея ред оказва съдействие на банките, финансовите институции, обменните бюра и доставчиците на услуги при обучение на служителите, отговорни за извършване на преценка за истинност на евробанкноти/евромонети.

Чл. 22. (1) В срок до 20 работни дни от датата на постъпване в БНБ на евробанкноти/евромонети, които пораждат съмнение, че са фалшиви, БНБ предприема проверка и извършва експертна оценка за установяване дали евробанкнотите/евромонетите са фалшиви.

(2) За резултата от проверката и експертната оценка на евробанкноти/евромонети, които пораждат съмнения, че са фалшиви, БНБ изготвя при поискване протокол за техническа експертиза или експертна справка за истинност.

Чл. 23. Резултатите от извършената проверка и експертната оценка на евробанкноти и евромонети по чл. 22 са окончателни.

Чл. 24. (1) При изразено желание от предявителя БНБ предоставя на лицето, задържало евробанкнотите/евромонетите, екземпляр от протокола за техническа експертиза за истинност. В протокола не се съдържа информация, която представлява конфиденциална информация съгласно изискванията на Европейската централна банка.

(2) В случай че предявените за експертна оценка евробанкноти/евромонети са истински, БНБ предоставя на лицето, задържало евробанкнотите/евромонетите, екземпляр от протокол за техническа експертиза за истинност.

(3) Лицето, задържало евробанкнотите/евромонетите, в срок от 10 работни дни от датата на получаване на протокола за техническа експертиза за истинност писмено уведомява предявителя на евробанкнотите/евромонетите за заключението от проверката и експертната оценка.

Чл. 25. (1) Българската народна банка задържа, съхранява и унищожава установените фалшиви евробанкноти/евромонети. Задържаните фалшиви евробанкноти/евромонети не се връщат на предявителя и не се възмездяват.

(2) Българската народна банка възстановява стойността на оценените като истински евробанкноти/евромонети на лицето, задържало евробанкнотите/евромонетите, което от своя страна информира предявителя за получаване на тяхната равностойност или заверява сметката на лицето, посочена в протокола за задържане по чл. 18, ал. 1.

(3) Когато оценените като истински евробанкноти/евромонети са предявени от органите на досъдебното производство и съдилищата, БНБ ги връща на компетентния орган.

Глава шеста

Задържане и извършване на експертна оценка на чуждестранни банкноти и разменни монети, които пораждат съмнения, че са фалшиви

Чл. 26. (1) Банкните, финансовите институции, обменните бюра и доставчиците на услуги са задължени да предават на БНБ за извършване на експертна оценка задържаните от тях чуждестранни банкноти и разменни монети, които пораждат съмнения, че са фалшиви.

(2) Субектите по ал. 1 предават незабавно и не по-късно от 20 работни дни на БНБ за извършване на експертна оценка задържаните от тях чуждестранни банкноти/монети, които не са идентифицирани като истински.

(3) Задържаните чуждестранни банкноти и монети, пораждащи съмнения, че са фалшиви, се предават на БНБ по реда на чл. 18 и 19.

(4) Органите на досъдебното производство и съдилищата предават на БНБ чуждестранни банкноти и монети, които пораждат съмнения, че са фалшиви, по реда на чл. 19.

(5) Българската народна банка извършва експертна проверка за истинност по реда и сроковете на чл. 22, 23 и 24.

(6) В случай че при проверката и експертната оценка не може да бъде изразено еднозначно заключение дали чуждестранните банкноти или монети са фалшиви, БНБ ги изпраща до съответния емитент за извършване на експертна оценка. За случая писмено се уведомява лицето, задържало банкнотите/монетите, което от своя страна информира предявителя.

(7) Българската народна банка задържа, съхранява и унищожавя установените фалшиви чуждестранни банкноти/монети. Задържаните фалшиви чуждестранни банкноти/монети не се връщат на предявителя и не се възмездяват.

(8) Българската народна банка връща оценените като истински чуждестранни банкноти/монети на лицето, задържало банкнотите/монетите, което от своя страна информира предявителя за получаване на банкнотите/монетите.

(9) Когато оценените като истински чуждестранни банкноти/монети са предявени от органите на досъдебното производство и съдилищата, БНБ ги връща на компетентния орган.

Глава седма

Отделяне на негодни за наличнопаричното обращение евробанкноти и евромонети

Чл. 27. Задължените субекти по чл. 33 и 34 от Закона за Българската народна банка предават отделените негодни за наличнопаричното обращение евробанкноти и евромонети на БНБ по определен от нея ред, като:

1. при предаване от банки тяхната равностойност се превежда в евро от БНБ по банкова сметка на банката;
2. при предаване от издатели на електронни пари, доставчици на платежни услуги и стопански субекти, които участват в обработването и публичното разпространение на евробанкноти, тяхната равностойност се изплаща само в брой при непосредственото им предаване.

Глава осма

Използване на машини за сортиране и машини за самообслужване

Чл. 28. (1) Банките и доставчиците на услуги обработват евробанкноти и евромонети чрез машини, преминали тестове на производителя и включени съответно в списъка, публикуван от Европейската централна банка (ЕЦБ) – за евробанкнотите, или списъка, публикуван от Европейската комисия (ЕК) – за евромонетите.

(2) Машините по ал. 1 подлежат на контролни тестове от страна на БНБ.

(3) Българската народна банка не извършва тестове на:

1. терминални устройства АТМ;
2. машини за самообслужване, които не идентифицират лицето, използващо машината.

(4) Банките и доставчиците на услуги зареждат машините за самообслужване само с проверени за истинност и годни евробанкноти в съответствие с изискванията на Решение № 2010/14.

Чл. 29. (1) Банките и доставчиците на услуги осигуряват обучение на своите служители за работа с машините, които използват.

(2) Не се допуска служител на банка или на доставчик на услуги, който не е преминал обучението по ал. 1, да работи със съответната машина за сортиране и/или машина за самообслужване.

Чл. 30. Българската народна банка по определен от нея ред извършва контролни тестове на машини, обработващи евро, които включват тест за разпознаване и/или тест за годност.

Чл. 31. (1) С контролен тест се извършва проверка на способността на машина в хода на експлоатацията да категоризира евро съгласно изисквани-

ята на ЕЦБ – за банкноти, съответно на ЕК – за монети, по съответните стандарти за разпознаване и/или за годност.

(2) Контролен тест за разпознаване е успешен, ако тестваната машина е разпознала вярно 100 % от евробанкнотите и/или евромонетите, включени в използвания тестови комплект от фалшиви евробанкноти и/или евромонети.

(3) Контролен тест за годност е успешен, ако тестваната машина категоризира като годни най-много 5 % от негодните евробанкноти, включени в използвания тестови комплект от истински годни и негодни евробанкноти.

Чл. 32. (1) Машина, включена в списъка по чл. 28, ал. 1, която не е преминала успешно контролен тест на БНБ, се извежда от експлоатация и се поставя под наблюдение за срок от един месец.

(2) В срока за наблюдение по ал. 1 сервизният оператор подава заявление за извършване на повторен контролен тест, който се извършва по определения от БНБ ред. Поставената под наблюдение машина може да се използва след успешно преминаване на повторен контролен тест.

(3) Ако поставената под наблюдение машина не премине успешно повторен контролен тест, то процедурата по ал. 1 и 2 се повтаря или машината се извежда от експлоатация.

Чл. 33. Българската народна банка извършва контролни тестове на машини, работещи с евро, при поискване от производители на машини или техни представители, банки, доставчици на услуги и сервизни оператори по определен от нея ред.

Глава девета

Контрол

Чл. 34. Българската народна банка осъществява контрол за спазване на изискванията за евробанкнотите и евромонетите в наличнопаричното обращение, предвидени в актовете на правото на Европейския съюз, Закона за Българската народна банка, в тази наредба и указанията по нейното прилагане.

Чл. 35. Банките, доставчиците на услуги, финансовите институции и обменните бюра приемат вътрешни правила за изпълнение на изискванията на тази наредба.

Чл. 36. (1) Банките и доставчиците на услуги предоставят на БНБ информация съгласно приложение IV на Решение № 2010/14 на ЕЦБ и чл. 12 на Регламент № 1210/2010 на Европейския парламент и на Съвета чрез Интегрираната информационна система на БНБ.

(2) Банките предоставят на БНБ информация за сключени от тях споразумения с доставчици на услуги, с които са предоставили на доставчиците

на услуги всички или част от дейностите и операциите с банкноти и монети, в срок до 10 работни дни след сключване, изменение или прекратяване на такова споразумение.

(3) Банките предоставят информация за вида на използваното средство против кражба на банкноти (химично вещество), като предоставят моштра от същото.

(4) Подуправителят на БНБ, ръководещ управление „Емисионно“, може да изисква предоставянето и на друга информация извън посочената в ал. 1 и 2.

Чл. 37. (1) За осъществяване на контрол за спазване на изискванията на настоящата наредба БНБ има право да извършва проверки на място, проверки като „таен клиент“ (без да се идентифицират като проверяващи служители на БНБ в началото на проверката) или документални проверки по отношение на банките, доставчиците на услуги, финансовите институции и обменните бюра.

(2) Проверяваните лица по ал. 1 оказват съдействие на проверяващите служители на БНБ за осъществяване на контролните им функции.

Чл. 38. (1) При осъществяване на проверките на място проверяващите служители на БНБ имат право:

1. на свободен достъп в служебните помещения, в които се извършват дейности и операции с банкноти и монети;

2. да изискват документи и да събират сведения;

3. да извършват контролни тестове на машините за сортиране и машините за самообслужване за спазване на стандартите за разпознаване и годност;

4. да изискват предоставянето на вътрешните правила и процедури на проверяваните лица, регламентиращи извършването на дейности и операции с банкноти и монети;

5. да изискват предоставянето на информация за закупени/наети машини за сортиране/самообслужване, както и за извършването на техническо сервизно обслужване на машините и актуализиране на софтуера им;

6. да проверяват за наличието на необходимата квалификация и опит на служителите, извършващи дейности и операции с банкноти и монети;

7. да изискват от банките и доставчиците на услуги избрани от тях банкноти и монети за извършване на проверка за качество, които подлежат на връщане след приключване на проверките.

(2) При осъществяване на проверките като „таен клиент“ проверяващите служители на БНБ в качеството си на клиент могат да поискат:

1. извършването на съответните операции с банкноти и монети, които проверяваните лица са задължени да извършват по тази наредба;

2. да бъдат запознати с условията, при които проверяваните лица извършват съответните операции с банкноти и монети.

(3) При осъществяване на документални проверки проверяващите служители на БНБ имат право:

1. да изискват предоставянето на копия на вътрешните правила и процедури на проверяваните лица, регламентиращи извършването на дейности и операции с банкноти и монети;

2. да изискват предоставянето на документи и/или справки за закупени/наети машини за сортиране/самообслужване, както и за извършването на техническо сервизно обслужване на машините и актуализиране на софтуера им;

3. да изискват предоставянето на документи и/или справки за квалификация и опит на служителите, извършващи дейности и операции с банкноти и монети;

4. да изискват предоставянето на документи и/или справки за извършени контролни тестове на машините за сортиране и машините за самообслужване за спазване на стандартите за разпознаване и годност.

(4) Всяка проверка, извършена от служители на БНБ по реда на тази глава, приключва с изготвяне на доклад, който съдържа констатации по дейността и препоръки за предприемане на мерки за недопускане на нарушения на Закона за БНБ, настоящата наредба или указанията по нейното прилагане.

(5) Констатирани в хода на проверките по тази глава нарушения на Закона за БНБ или настоящата наредба се санкционират по реда на глава шестнадесета от Закона за БНБ.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. „Наличнопарично обращение“ е движението на банкноти и монети между лица.

2. „Банка“ е лице по чл. 2, ал. 5 от Закона за кредитните институции.

3. „Финансова институция“ е лице по чл. 3 от Закона за кредитните институции, което в кръга на основната си дейност извършва сделки с банкноти и монети.

4. „Обменно бюро“ е лице, вписано в публичния регистър на лицата, извършващи дейност като обменно бюро, съгласно Наредба № 4 от 2003 г. за условията и реда за вписване в регистъра и изискванията към дейността на обменните бюра.

5. „Доставчик на услуги“ е лице, което извършва по занятие дейности и операции с банкноти и монети, включващи тяхното категоризиране, съхранение, транспортиране и/или разпространение.

6. „Непосредствена замяна“ е замяна, която се извършва в момента на предявяването на повредени евробанкноти, чиято оценка за стойност може да бъде определена непосредствено при предявяването.

7. „Отложена замяна“ е замяна, която се извършва в определен срок след предявяването на повредени евробанкноти, чиято оценка за стойност не може да бъде определена при предявяването, тъй като изисква използване на специализирани способности и средства.

8. „Терминално устройство АТМ“ е устройство за теглене на пари в брой, които предварително са преминали през проверка за истинност и годност от машини, включени в списъка на ЕЦБ, и на справочни и други неплатежни операции.

9. „Средство против кражба“ е устройство за защита на банкноти, което при посегателство или при неправилно използване се активира и променя цветовете им с химично вещество.

10. „Сервизен оператор“ е търговец – физическо или юридическо лице, осъществяващо по занятие дейност по техническа поддръжка на машини за сортиране или на машини за самообслужване.

11. „Тест за разпознаване“ е тест за оценяване на способността на машините да разпознават истинските от фалшивите евробанкноти и/или разменни евромонети.

12. „Тест за годност“ е тест за оценяване на способността на машините да отделят годните от негодните евробанкноти и/или разменни евромонети.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 36 във връзка с § 6, ал. 1 от Закона за Българската народна банка (ДВ, бр. 13 от 2024 г.), приета е с Решение № 381 от 31 юли 2025 г. на Управителния съвет на Българската народна банка и влиза в сила считано от датата на влизане в сила на Закона за Българската народна банка, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 13 от 13 февруари 2024 г.

§ 3. Тази наредба отменя Наредба № 18 на БНБ от 2019 г. за контрол върху качеството на банкнотите и монетите в наличнопаричното обращение (обн., ДВ, бр. 80 от 11 октомври 2019 г.; изм. и доп., бр. 91 от 2022 г., в сила от 1 януари 2023 г.).

§ 4. Подуправителят на Българската народна банка, ръководещ управление „Емисионно“, издава указания по прилагането на тази наредба.

Приложение № 1
към чл. 9, ал. 1, т. 1

ЗАЯВЛЕНИЕ

за предявяване на повредени евробанкноти за отложена замяна

I. Физическо лице:

Долуподписаният (ата),
с ЕГН/ЛНЧ, л.к./паспорт №, дата на издаване,
с настоящ адрес гр./с., област,
п.к., ж.к./ул. №, бл., вх., ет.,
ап., телефон, електронна поща

II. Юридическо лице:

..... БУЛСТАТ/ЕИК,
представител,
длъжност, с ЕГН/ЛНЧ,
л.к./паспорт №, дата на издаване, с адрес за кореспонденция
гр./с., област,
п.к., ж.к./ул. №,
бл., вх., ет., ап., телефон, електронна поща

III. Предявявам повредени банкноти от:

☐ свое име и за своя сметка
☐ името и за сметка на
с настоящ адрес гр./с., област,
п.к., ж.к./ул. №,
бл., вх., ет., ап., телефон, електронна поща

IV. Обстоятелства, при които са повредени банкнотите:

.....
.....
.....

V. Приложени документи:

.....
.....
.....

VI. Стойността на заменените банкноти след приспадане на дължимите такси да бъде:

☐ изплатена в наличност на каса на БНБ в гр. София
☐ преведена в полза на
IBAN/BG/ , банков код
при банка , клон
☐ пощенски паричен превод (като разходите са за сметка на предявителя)
☐ желая да получа протокол за оценка

(отбелязвайте избраното поле със знак X)

С подписване на заявлението декларирам, че съм запознат с информацията по чл. 13 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните), публикувана от Българската народна банка на интернет страницата www.bnb.bg, във връзка с подаването на това заявление.

Дата

(подпис)

Указания за попълване на заявлението

В т. I се попълват данни за лицето, което предявява повредени евробанкноти за отложена замяна от свое име и за своя сметка. В този случай в т. III се отбелязва полето ☐ *свое име и за своя сметка*.

При предявяване на повредени банкноти от името и за сметка на друго лице в т. I се попълват данни за лицето, което е упълномощено да извърши това. В този случай в т. III се отбелязва полето ☐ *името и за сметка на* и се попълват данните за упълномощителя, от чието име се предявяват банкнотите за отложена замяна.

Под „настоящ адрес“ се разбира адресът, на който лицето е регистрирано по местоживееене към момента на подаване на заявлението и на който получава своята кореспонденция. Настоящият адрес може да не съвпада с постоянния адрес на лицето, посочен в документа му за самоличност.

В т. II се попълват данните за юридическото лице, когато се предявяват повредените банкноти от името и за сметка на това юридическо лице, както и се попълват данните за оправомощения представител на юридическото лице. В този случай т. I не се попълва, както и в т. III в полето ☐ *името и за сметка на* се вписва само наименованието на юридическото лице.

В т. IV се описват обстоятелствата, при които са били повредени банкнотите.

В т. V се описват всички документи, които се прилагат към заявлението декларация (нотариално заверено изрично пълномощно, когато повредените банкноти се предявяват от името и за сметка на друго лице; документ от общински съвет, кметство, орган на МВР или друг компетентен орган за причините и обстоятелствата, при които е станало повреждането, ако е възможно такъв да бъде издаден, като за банкноти, повредени в резултат на активирани средства против кражба, задължително се предоставя документ, издаден от компетентните органи, относно причините и обстоятелствата, при които са активирани съответните средства против кражба; удостоверение за актуално състояние).

В т. VI се отбелязва избраното поле ☐ със знак X, като по този начин предявителят или упълномощеното лице обозначава начина, по който желае да получи стойността на заменените банкноти. При отбелязване на полето ☐ *преведена в полза на* (титуляр на сметката), IBAN/BG/, банков код при банка, клон данните за титуляр на сметката трябва да съответстват на попълнените т. I или в т. III данни за лицето, от чието име и за чиято сметка се предявяват повредените банкноти.

Забележка: При предявяване на повредени банкноти за отложена замяна същите следва да се опаковат в отделен пакет (плик), защитаващ съдържанието му от допълнителни физически и химически въздействия, и заедно

с придружаващите документи (заявление декларация и документите, описани в т. V от заявлението декларация) се поставят в общ пакет (плик). Общият пакет (плик) се адресира, както следва: Комисия за замяна на повредени банкноти, Касов център на БНБ, ул. „Михаил Тенев“ № 10, 1784 София.

Общият пакет (плик) може да бъде предявен на гише, определено от БНБ, в гр. София или чрез пощенска пратка с обратна разписка, или по куриер.

Приложение № 2

към чл. 18, ал. 1

**ПРОТОКОЛ
ЗА ЗАДЪРЖАНЕ НА БАНКНОТИ/МОНЕТИ, КОИТО ПОРАЖДАТ СЪМНЕНИЕ,
ЧЕ СА ФАЛШИВИ**

Днес име и длъжност: при клон Адрес: гр. ул./бул. № сл. тел. задържа: бр. банкноти бр. монети

които пораждат съмнение, че са фалшиви:

№	Тип банкноти/ монети	Вид валута	Номинал		Серия и номер	Емисия	Отличителни белези
			цифри	думи			

Банкнотите/монетите са установени:

☐ При обслужването на клиент с ЕГН/ЛНЧ л.к./паспорт № изд. на с адрес гр./с. ПК област ул. №/ж. к. бл. ☐вх. ☐ет. ☐ап. ☐тел. ел. поща: ☐ В ценна пратка № дата: получена от: банка, клон, клиент ☐ В машина модел №

Банкнотите/монетите, пораждащи съмнение, че са фалшиви, са придобити при следните обстоятелства:

ЗАДЪРЖАЛ

БАНКНОТИТЕ/МОНЕТИТЕ: ПРЕДЯВИТЕЛ: ☐ Желая да получа екземпляр от протокола за техническа експертиза за истинност, изготвен от БНБ.В случай че експертизата на БНБ установи, че задържаните банкноти/монети са истински, моля със сумата да се завери следната банкова сметка: ПРЕДЯВИТЕЛ: